

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

ASIA **Lausunto Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmän esityksestä**

Viite **VM:n lausuntopyyntö / VM141:00/2009**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n (LPY) lausuntoa Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmän esityksestä hallituksen esitykseksi koskien kuntalain muuttamista.

Valtiovarainministeriön Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmän tehtävänä oli selvittää kuntien harjoittaman elinkeinotoiminnan edellytykset. Työryhmätyön taustalla on EU-lainsäädännön edellyttämä valtiontukisäännöksiä vastaisten tukien poistaminen. Kilpailua vääristävillä tuilla tarkoitetaan muun muassa liikelaitosten konkurssisuoja ja poikkeavaa verokohtelua. Työryhmä esittää kuntalain muuttamista niin, etteivät kunnat voi harjoittaa elinkeinotoimintaa liikelaitosmuodossa.

Elinkeinotoiminnan harjoittaminen ei kuulu kunnan perustehtäviin

Lääkäripalveluyritykset ry:n (LPY) mielestä on aito tarve arvioida kuntien elinkeinotoiminnan laajuutta, merkitystä ja vaikutuksia. Markkinoiden kehittymisen ja elinkeinotoiminnan tasapuolisuuden näkökulmasta on perusteltua säätää lailla ne ehdot, joilla kunnat voivat harjoittaa elinkeinotoimintaa.

LPY pitää lähtökohtana sitä, että elinkeinotoiminnan harjoittaminen ei kuulu kunnan perustehtäviin. Kunnan tehtävänä on luoda olosuhteet yritystoiminnan harjoittamiselle ja kehittämiselle. Täten kunta voisi harjoittaa elinkeinotoimintaa ja osallistua markkinoille tuottajana vain äärimmäisissä poikkeustapauksissa.

Työryhmäesityksen poikkeukset vesittävät lakiesityksen tavoitteet

Nykyisin kunnat harjoittavat elinkeinotoimintaa enenevässä määrin. Osittain tämä johtuu siitä, että suomalaiset palvelumarkkinat ovat avautuneet ja kehittyneet merkittävästi viime vuosikymmeninä. Kuntien ja niiden omistamien organisaatioiden erityisasema liiketoiminnan harjoittajana aiheuttaa kilpailuvääristymiä ja sitä kautta häiritsee avointen markkinoiden kehittymistä. Erityisesti kunnallisten liikelaitosten toiminta aiheuttaa kilpailuvääristymiä, koska ne nauttivat erityisasemasta muihin toimijoihin nähden.

Lausunnolla oleva Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmän esitys sisältää runsaasti poikkeuksia (2 a §, 2 b §), jotka osittain vesittävät alkuperäisen tavoitteen ja työryhmän esittämän pääsäännön, jonka mukaan kunnan on yhtiötettävä toiminta, jota se harjoittaa kilpailutilanteissa markkinoilla.

Kuntien elinkeinotoimintaa harjoitettava yritysmuodossa

Kunnat ja kilpailuneutraliteetti -työryhmän esitys mahdollistaa kunnille elinkeinotoiminnan harjoittamisen ilman yritysmuotoa, vaikka EU-komissio on nimenomaan pyytänyt Suomen valtiolta toimenpiteitä, jotta kilpailluilla markkinoilla toimivat kunnalliset liikelaitokset muutetaan tavanomaisiksi yrityksiksi eikä erityislainsäädännön piirissä toimimista enää sallittaisi.

Työryhmän esitys mahdollistaa kuntaorganisaatioille elinkeinotoiminnan harjoittamisen yhdistyksenä tai säätiönä. LPY:n mielestä kunnan omistajaohjauksen ja kuntademokratiankaan näkökulmasta tämä ei ole perusteltua. LPY katsoo, että kunnan harjoittaessa liiketoimintaa kilpailluilla markkinoilla pitää sen tapahtua yritysmuodossa ja kunnan on toimittava markkinoilla samoilla säännöillä kuin muidenkin yritysten.

Työryhmän esitys on hankintalain hengen vastainen

Lakiesitys mahdollistaa kuntaorganisaatioille palvelujen tuottamisen omille sidosyksiköilleen sekä kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille liikelaitosmuodossa.

LPY:n mielestä tarjouskilpailuun voivat osallistua vain yritykset. Kunnan liikelaitos tai taseyksikkö ei saa osallistua kunnan omaan tarjouskilpailuun, sillä niiden nauttimat etuisuudet väistämättä vääristävät kilpailua. Tältä osin lakiesitys on hankintalain hengen vastainen.

Liian pitkä siirtymäaika

Työryhmä on esityksessään antamassa kunnille siirtymäaika liikelaitosten yhtiöittämiseen peräti kolme vuotta. LPY pitää esitettyä siirtymäaika aivan liian pitkänä. Liikelaitokset ovat hyötäneet perusteettomista kilpailueduista jo vuosia. LPY:n näkemyksen mukaan siirtymäaika voidaan antaa korkeintaan vuosi lain voimaantulosta.

Kunnioittaen,

Lääkäripalveluyritykset ry

Anni Vepsäläinen
Puheenjohtaja

Ismo Partanen
Toiminnanjohtaja